

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Kiadás helye: Debreczen, a Széchenyi téren.
 Helyi ár: 12. — kor. Helyi ár: 2. — kor.
 Külföldi ár: 12. — kor. Helyi ár: 1. — kor.
 Egyes szám ára 4 fillér.

Felolvasó szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár: 12. — kor. Helyi ár: 4.50. — kor.
 Külföldi ár: 12. — kor. Helyi ár: 1.50. — kor.
 Pótdíj: 1. — kor. Helyi ár: 1.50. — kor.
 Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 412. szám.

HORTOBÁGY hasznosítása.

Debreczen, dec. 4.

Fazekas Mihály, a «Ludas Matyi» illusztris szerzője, a XVIII. században egyik versében még X így emlékszik meg a Hortobágyról: «Oh te áldott Kanahán. Hortobágy meliéke!»

Korunk poétája s városunk szülője, Oláh Gábor pedig a Hortobágyról írt költeményében már azt mondja: «Nem borulok imádatlalt oltárodra pusztá föld! Azt sem mondom a magyarnak: ezt a tengő, halott kincset örököld!»

Ha igaz az a megállapítás, hogy a körök rendszerint körük eszmeáramlatainak, nézeteinek kifejezői és szószólói a költészet birodalmában, akkor ezt a jelen esetben minden fentartás nélkül elfogadhatjuk.

Tény és ezt azt hisszük senki sem vonja kétségbe, hogy a 42 ezer holdat kitevő Hortobágy-pusztá annak a feladatának, hogy Debreczen város gazdálkodó közönsége állattartási kielégítése — mint közlegelő megfeleljen — mind nehezebben és nehezebben tud megfelelni. Nem az az áldott Kanahán, mi volt akkor, midőn a szőke Tisza iszapos hulláma borította el minden tavasszal.

Hisz ha csak a legutóbbi két évi marhaállomány számát tekintjük meg, látni fogjuk hogy 1909-ben összesen 52.248, 1910-ben pedig már csak 42.810 darab, tehát közel 10 ezer

marhával kevesebb legelt a Hortobágyon. Ennek a nagymérvű állatcsökkenésnek egyik legfőbb oka abban keresendő, hogy a nagy szárazság folytán csak kevés ideig tudja a jószág a maga táplálékát megszerezni. Legeltetési idő nagy részében pedig csak a kopár földet nyalja.

Pedig teljesen igaza van a Hortobágy ismertetéséről írott egyik könyv szerzőjének abban, hogy «a gazdálkodó debreczeni polgár azt vallja, nem is minden alap nélkül, hogy a Hortobágy fundamentuma az ő anyagi jólétének, forrása az ő pénzelő tehetségének. Akkorá baromállomány, amennyit a Hortobágyon találunk, nem csak a gabona és egyéb növény termelését segíti elő, hanem más téren szenvedett esetleges veszteségek kárpótlására kifizető tartalék-alap.» Viszont az is igaz és a fentebbi számadatok is bizonyítják, hogy ennek a feladatnak a Hortobágy a mai használati mód mellett mind nehezebben tud megfelelni.

Ennek a megfontolása nemcsak a város vezető köreiből, hanem a közvetlenül érdekelt gazdálkodó közönség körében azt a megfontolást érte meg: hasznosítani kell a Hortobágyot.

A hasznosítás módjára vonatkozólag a legkülönbözőbb tervek és javaslatok merültek már fel a régebbi időben is és napjainkban is. De ez nem lehet hátrányos a hasznosítás kérdésére, mert a különféle eszmék felvetéséből és megvitatásából végre ki fog alakulni a legjobb és a legmegfelelőbb.

Ezt a célt szolgálta a «Debreceni Gazdakör» akkor, midőn hivatása magaslátán, egy értekezlet összehívását határozta el és arra meghívta a debreceni gazdasági akadémiá elnökét és gazdaságilag igen képzett és kiváló tanárait.

Az értekezlet lefolyásáról tekintettel a kérdés rendkívüli horderejére, bő tudósításunkat alább közöljük.

Ezekből a felszólalásokból mindenki megállapíthatja azt, hogy a debreceni gazdaközönség nem zárkózik el a hasznosítás kérdése elől. Hisz első sorban az ő fontos gazdasági érdeke. De nem is szalad minden felvetett hasznosítási eszme után, hanem bölcs megfontolással akarja a kérdést megoldani.

Az értekezlet.

Domahidy Elemér főispán, gazdaköri elnök délután négy órakor rövid szakbeszéd kíséretében megnyitja az értekezletet, reámutat a kérdés fontosságára, úgy a város, mint a gazdálkodó közönség szempontjából és felkéri a gazdasági akadémiá megjelent tanárait előadásuk megtartására.

Ormándy János gazdasági akadémiai tanár: A Hortobágy a mai állapotában tovább fent nem tartható. A hasznosítás kérdésénél három fontos elvnek kell irányadóul szolgálni. 1. A Hortobágy maradjon meg továbbra is közlegelőnek. 2. Hasznosítani kell úgy, hogy a bevételek emelkedjenek. De a bevételek emelkedése ne járjon a legeltető gazdaközönség megterhelésével. 3. A hasznosításból a fogyasztóközönség is előnyökhöz jusson.

A Hortobágy közlegelői minősége továbbra

KESERGÉS.

Irta: Papp Mihály.

Huzd rá cigány a nőlámat,
 Eltemették jó anyámat;
 Áldott lelke itten hagyott:
 Árva lettem, árva vagyok!

Huzd, huzdad lassan, busan
 Repedjen meg szívem nyomban.
 Addig úgy sem leszek boldog,
 Mig síromra nem találók.

CURRICULUS VITAE.

(Egy kis önéletrajz és még valami.)

Három hónap híján 72 évet jól, rosszul; de mindig embertársaim javát akarva és azok boldogulását tehetségemhez mérten előbb mozdítva, hála az eget Urának, átéltem. Tanúvá és tanítva mindig. Ha tehát tettem valamit ezen idő alatt hazám, nemzetem és ez áltái az emberiség javára és boldogulására, ezért köszönetet mondok Istennek, mindnyájunk szerető édes Atyának, hogy tehetséget s alkalmat adott nekem az emberiség javára valamit tehetni. És ígérem neki, hogy ezután is teszek, míg erőm s tehetségem engedi.

Őt pedig kérem, támogasson ezen törekvésemben!

Most tehát megkezdem, amiért tollat fogtam. Némi szégyenkezéssel és bünbánólag, fejem egész a földig meghajtva valóm be, hogy eddig nem jól láttam, hányog volt a szememen, hamis szemüvegen néztem a világot. Hiszen én azt hittem, hogy most a XX., ugynevezett

felvilágosodottság századában élünk, amelyben szabad az intézményeket, ha jók, helyeselni, ha rosszak vagy legalább hibásak, bírogatni, sőt rosszakni. És ime! Mily csaiódás ért! Nem a XX. században élünk most. Hanem sötét középkor tört részben vagy egészben vissza! Hat nem a legsötétebb középkor az, mikor a szabadszólást éppen nem illetékes tényezők elnyomták? Értsék ők!! Vagy nem a legsötétebb középkor-e az, mikor egy magát igazán felvilágosodottnak tartó pártnak nemis a legjelentéktelenebb vezetői, nemis politikai, hanem társadalmi cikkek felett előleges cenzurát tartanak? Ha nekik tetszik, ráírják az imprimáturt, ha pedig tetszésüket meg nem nyeri, nem.

De többet nem mondok. Nem tudtam, hogy néhány századdal előbb élek, mint eddig gondoltam. Bocsánat, hogy merészkedek élni. De azért mégis fogok élni. Akár tetszik a sötétség urainak, akár nem! Hogy pedig, miként éltem eddig és miként szándékozom ezután élni, azt vagyok elmondandó.

Születtem Szegeden. Életem 19 éves ciklusokra van beosztva. Eddig 3 cyclust huztam ki teljesen. Most töltöm a negyediket. Azután jön a többi. Az első cyclust mint gyermek s tanuló Szegeden töltöttem el. Hogy mily gyermek és tanuló voltam? Erről a bizonyítványt Turgstaller Csi. József piarista rendfőnök állította ki az által, hogy a rendbe felvett. Akkor ez kitévés számba ment. A második cyclust mint piarista huztam ki. Hogy mit és mint tettem? Talán elég arra mutainom, hogy 14 tanárt és ellenzéki, a nagybecskereki főgymnásiumhoz helyeztet a nagygyűlés igazgató s háziönöknek. Itt bevégeztem a II. cyclust.

A III. cyclust mint a nagykikindai gymnasium s főgymnasium igazgató s tanára huztam ki. E mellett már örömet éldözöm. Mert ez volt életem marangkora. De minden tekintetben! Torontálmegye egyhangulag választott ide igazgatónak. Az intézetet alapjából fejlesztettem. Azt mondhatom, ez a magyar intézet az én édes gyermekem!

Hogy egyébként mit tettem e cyclus alatt Kikindán?

Ezt mondja el egy nem közönséges barátomnak most a névnapomra írt levele:

Nagykikinda, 1911. nov. 18.

Kedves Urambátyám!
 Szeretett Barátom!

A mai napon lelki szemem előtt felevenednek amar égi jó idők, amidőn még te is közöttünk voltál, amidőn a mai napon a te vendégszerető házádnál a helybeli magyar intelligencia egybegyűlt, hogy becses névnapodat megülje, a barátkozásnak, a tömörülésnek, az egyetértés létrehozásának, megszilárdításának alkalmi ünnepe volt.

Azóta hogy el a vótál, de különösen azóta, hogy áldott emlékü édesatyám örökre itt hagyott bennünket, minden megváltozott itt Nagy-kikindán.

Minttha már nem is volna szüksége a magyarságnak egyetértésre, minttha itt már nem is volna közös célunk, amelyért egyesülve kell küzdenünk; avagy minttha elvesztettük volna hitünket abban, hogy ezt elérhessük: ki-ki maga utján halad, ki-ki saját magával, saját érvényesülésével és boldogulásával törődik csak; hiányzik az egyetértés, a barátság és a testvéri érzo-

is fentartandó, mert a talaj és éghajlati viszonyok a legelőnek felelnek meg leginkább. A talaj a jövedelmező szántóföld termelésére a maga egészében alig felel meg. De meg ebből a gazdálkodó közönségnek eredményeket elérni nem lehetne. A gazdaközönség a külterjes gazdálkodásra és állattartásra lesz utalva a jövőben is, mert a gazdaságától távol gazdálkodik. A belterjes gazdálkodásra alig térhet át addig, míg gazdálkodását a városból vezeti. De meg az éghajlati viszonyok a takarmánytermelésre nem kedvezők.

Ha a Hortobágy használható részét gazdálkodásra használnák fel, akkor a gazdaközönség a külterjes állattartásról — midőn állatállománya a kora tavasztól késő őszig a legelőn van, — kénytelen lenne lemondani. Állatállománya megcsappanna, így gazdaságban a tél folyamán kevesebb trágyát tudna termelni s művelés alatt álló szántóföldjei termőereje is megfogyna. Ami végül talajkimerüléshez vezet. Ebből pedig városunkra sem járna előny, hanem általános gazdasági hanyatlás és szegénység.

A hasznosítás kérdésénél a Kubik-féle terv nem lehet a tárgyalás alapja, mert nincsen minden részletében kidolgozva. Ennek tárgyalásába nem bocsátkozik.

A Hortobágy hasznosítását

a maga részéről úgy tartja legsikeresebben megoldhatónak, hogy annak egy része takarmánytermelésre használtassék, a többi részén pedig a külterjes állattartás továbbra is fenn tartassék. A külterjes állattartás a magasabb legelő-béreket nem bírja el. A mi gazdáink ugyanis a kisebb körű magyar marhákat tartják, amelyeknek tartása csak alacsony legelőbér mellett gazdaságos. Mindaddig, míg egy kis gazdagabb állattartására át nem tennék a külterjes állattartást kell fentartani. A belterjes állattartás jövedelmezőbb volna, de ez az éghajlati és talajviszonyoktól függ.

A jelen viszonyok közt meg kell tartani külterjes állattartást és mesterséges takarmánytermelést kell csinálni.

Az öntözés Békéscsabán fényesen bevált. A Hortobágyot öntözni azonban csak kis részben lehet, mert nincs víz hozzá. Az öntözhető területet takarmánytermelésre kellene használni. Így a mai sikertelen legeltetés megjavítható volna és lassan át lehetne térni a belterjes állattartásra.

Az öntözhető területek öntözésére és a mesterséges takarmánytermelésére szükséges pénzt úgy gondolná előteremthetőnek, hogy a gaz-

daközönség bizonyos számú teheneiből tejjel gazdálkodást tartana fenn. Ez az országban sok helyen megvan. Például tartanak 1500 darab tehenet. Ez beszolgáltatna naponta 10.000 liter tejet. Ennek tej, vaj, túró és tejföl alakjában való értékesítésével a fogyasztóközönség igénye is kielégítenék. Az értékesítés egy városi tejszarnok útján történne. Ennek a jövedelme szolgálna az öntözés és takarmánytermelés költségeinek a fedezésére.

Kapható-e erre a gazdaközönség? A hasznosítás kérdése ilyen formában megoldható. — Nem kell hozzá nyolc millió. Elég két millió. Ezt sem a gazdálkodó közönségnek kellene fizetni, mert a tejjel gazdálkodás behozná a töketeltesítési részleteket és a kamatot.

Másként a Hortobágy hasznosítását nem lehet megoldani.

A legelőöntözés folytán természetesen előálló magasabb legelőbért a magyar fajmarha nem bírja meg.

Békéscsabán az öntözött réti 22 méter-mázsa szénát terem holdanként. Ez elégséges egy szarvas marháink 150 napi táplálékára. Az öntözés költsége 40—50 korona. Ezt csak magas legelőbérrel lehet megfizetni. Ebből az következik, hogy a hasznosítás a legelőöntözéssel alig oldható meg és nagyon kérdéses, hogy gazdaságos lesz-e?

3000 hold öntözés lehetsége: 25 cm. iszap elöntés ma már lehetetlen, mert a Tisza szabályozva van.

Az előadás veleje az, hogy a Hortobágy mint közlegelő továbbra is fentartandó a külterjes állattartással, a legelőterület használhatósága állandósítottassék és fokozatosan át kell térni a belterjes gazdálkodásra. Ebben az akadémia tanárkara a gazdaközönség rendelkezésére áll.

Még egy előadás.

Dr. Kovács József tanár általános ismeretei alapján nyilatkozik csak, mert beható afakban a kérdéssel nem foglalkozott.

A hasznosítás kérdésénél fontos: 1. hogy a gazdaközönség érdeke mit kíván és hogyan védelmezhető meg; 2. a Hortobágy belterjes művelésre alkalmas-e, mi a feltételei és 3. minő általános gazdasági jelentősége van.

Viták a tulajdonjog kérdése, de ennek vitatásába nem bocsátkozik, mert tájékozatlan. Csak a legeltetési szabályrendeletből indul ki, amely szerint a legeltetés a gazdaközönségnek biztosítva van. Ezt a jogot a városnak is el kell ismerni mindenféle hasznosítás esetén.

A Hortobágy szikes területe nem olyan,

amely belterjes gazdálkodás alapját ne képezhetné. A szikes talaj megjavítása gipszezéssel, öntözéssel, vagy új növényzeti flóra kitenyészésével eszközölhető. Hogy ezek közül a Hortobágyon melyik alkalmazható azt csak a kísérlet van hivatva megmutatni. A Hortobágy szikje nem olyan, amit meg ne lehetne javítani.

A szikes talajt sikerrel javították Ausztráliában, Észak-Amerikában. Sőt Magyarországon is. Így Törökkanizsán, Csabacsüdön, Békéscsabán, Dunatornyá és Tiszamaros szögén.

A gazdaközönség nem térhet ki a hasznosítás elől, de ennek az állatállomány fejlesztését kell eredményezni. Ha a jelenlegi legelőterület kisebbedik is, a mai állatállomány fenntartható. Egy részének szántóföldre való alakítás vetheti meg alapját a belterjes állattartásnak.

A gazdaközönségnek képezi legfőbb feladatát a hasznosítás kérdésének a megoldása. Le kell vetni a merev konzervativizmus békőit. Ha az alföldön már művelt mezőgazdasági kultúrát állítottak elő másut, miért ne lehetne itt Debrecenben is. Nem a gazdaközönség ellen, hanem azzal egyetértve.

Ne mindig csak tárgyaljunk, hanem már tegyünk is valamit.

Vita a hasznosítás körül.

Kertész János felveti a hortobágyi legeltető gazdák egyesületének megalakítása eszméjét és annak keretén belül a mai «gazdálkodók» fenntartásával a hasznosítás megoldását.

Szentesi János a tulajdonjog kérdésére vonatkozólag ad elő igen fontos adatokat. Ismerteti a legeltetési szabályrendeletet. Birálja a Kubik-féle tervet. Felszólalt még Király József aki a tulajdonjog kérdését vitatta. A Kubik tervet nem fogadja el, mert nem rentábilis.

Domahidy Elemér elnöklő főispán röviden összegezi az elhangzott felszólalásokat.

A maga részéről a tulajdonjog kérdését a vitából kihagyandónak tartja, mert a hasznosítással a gazdaközönség érdeke sérelmes nem szenved.

A Hortobágy mint földterület a város nevében áll, de használati jog hosszú gyakorlás folytán a gazdaközönséget illeti meg.

A hasznosításnál az a kérdés alkalmazható-e az öntözésre a Hortobágy. Ezt meg fogja mutatni az öntözés alá kerülő 3000 hold. Ha ez sikerül, akkor lehet szó az egész terület öntözéséről.

Nem hajlandó engedni azt, hogy a hasznosítás úgy oldassék meg, hogy a Hortobágy használatát elvegyék a gazdaközönségtől. De

lem, mintha kihaltak volna. Avagy csak szunyognak? Csak várják a feltámadást? Várják csak az erőt, azt a megváltót, mely fel tudja, fel fogja rázni a magyar közönyt, a csüggedést s új reményt, és új hitet ébreszt lelkünkben! No de ne recrimináljunk! Ne csüggedjünk azért, hogy nem úgy van most, mint volt régen, hogy nem úgy folynak a dolgok, amint azoknak kellene, vagy amint mi szeretnők; hanem térjünk át levellem tulajdonképpen tárgyára, céljára.

Ha már nem vagy köztünk, ha már nem kereshettek fel személyesen és nem fejezhetem ki előtted szóval érzelmeimet és jókívánataimat: tesszem ezt levél útján

Aldjon meg a Mindenható minden jóval! Eltessen még sok számos éven át jó erőben, egészségben, boldogságban és meglegeedésben, hogy hosszú küzdelmes és munkás életed jutalmát nyugodtan és sokáig élvezhesd!

Adj Isten, hogy gyermekeidben és unokáidban, azok boldogulásában és gyarapodásában sokáig gyönyörködhess!

Téged pedig arra kérlek, hogy ne feledkezz meg régi jó barátaidról, akiktől a sors ugyan elragadott, de akik emlékedet s barátságodat tovább is még hiven megőrzik. Ólel, csókol szerető barátod: Győző.

Azt vethetné valaki, vagy talán mindenki: mi köze ezen baráti levélnek a nagyközönséghez? Ha ti ketten leveleztek egymással, vagy pláne névnap gratulációt firkantotok egymásnak, az kettőtök dolga. Az a közönséget mitsem érdekl. Helyes, ezt én is teljesen aláírom. De mégis hozzácsatolok valamit. Ha ez a levél csak egyszerű baráti levél lenne, vagy ha egyszerű gratulációt tartalmazna, csakugyan nem tartoznék a nagyközönséghez. Sőt illetlenség,

vagy némi dicsekvésnek lenne mondható annak leközlése. De ha jól olvassuk ezen levelet, jól meghányjuk annak tartalmát, megszívleljük annak hazafias lelkiállapotát, aki e leveleket írta, ha még tekintetbe vesszük azt, hogy a kikindai magyarság érdekében ő maga a levélíró, de még inkább annak édes atyja, mit és mennyit tett? És most a fú szíve facsarodik össze, hogy apja hiába volt künn Kossuth Lajossal 9 évig számkivetésben, hiába dolgozott hazajövetele után hazája, nemzete és városa javáért és boldogulásáért! Ez fáj a fiúnak! Az fáj a legjobban a fiúnak, hogy az édes atyja által csatarendbe állított magyarság Nagyikindán teljesen harképtelen lett. Széthullott, mint az oldott nádkeve. De ez fáj nekem is, mert ezen csatarend összeállításában egy kis részem volt. De még ez sem lenne oly világraszóló esemény és még mindig mondani lehetne, hogy ez helyi tünet. Ez nem tartozik Debreczenhez. Csak egy nagy baj van. Igea nagy baj! Az elmondott kikindai hanem országos, nem jelenség, de epidémia. Beválik a költő szava: «Megverte Isten a magyart, mert az soha össze nem tart.» Valóban! Isten csodája, hogy annyi balsors között, annyi veszély és egyenlenség után él még magyar e hazán. De már ez aztán érdekl Debreczen közönségét is. Sőt nemcsak Debreczen közönségét, hanem az egész országot. Hisz csak a magát szándékosan vaknak tetető ember nem látja azt a sok nemzetiségi, politikai, vallási és egyéb villongásokat, melyek az országot át, meg átjárják. Kitalálunk minden utat és módot arra, hogy magunkat napról-napra gyöngítsük és végre megsemmisítsük. Eppen semmi csodálkozni való nincs tehát azon, ha az osztrákok minden alkalommal szemünkbe kurjongatják, hogy ne

lármazzunk. Hisz örülünk, hogy ők élni segítenek bennünket. Amint ők levennék rólunk támogató karjaikat, mi magyarok azonnal felfalatunk a horvátok, oláhok, rácok, tótok és olaszok s egyéb nálunk lakó nemzetiségek által és akit tezek meghagynának, azt felfalják saját testvéreik. A vallási egyenlenségről nem is akarok, nem is merek szólni, nehogy ezen cikkem is egyházi áttokkal sújtassék, mint az előbbiek! Pedig lenne etekintetben is igen sok mondanivalóm! Csak nézzük gr. Mikesnek püspökké való demokratikus kinevezését. Vagy Ferencz Szalvátor főhercegnek Pozsonyban viselt dolgait. De hallgass nyelvem. Nem fáj fejem.

Amde Ausztriában, különösen Bécsben, mélyen halogatnak arról, hogy mint ezelőtt mindig, úgy most is ők adják a lovat a nemzetiségi agitátorok alá.

Én magam tudok egy esetet Vladról, ki ezelőtt néhány évvel itt Debreczenben majdnem ügyességi helyettes lett és most csupa bűntésből egy oláh fauból Nagybecskerekre helyeztetett. És ily eset számtalan van. Hej, humanusan kell eibánnunk a nemzetiségekkel! Adjuk oda nekik ingünket, gatyánkat, minden fegyverünket. Legalább így veszélytelenül agyonverhetnek bennünket, bolond fegyvertelenekeket! És Bécs kag! Van elég oka!

Ez volt életem III. cycúsa!

Életem negyedik cycúsat akkor kezdtem mikor Debreczenbe helyeztettem át magam gyermekeim neveltetése és egyéb más okoknál fogva. Itt már kizárólag csak az iskolai tanítással foglalkoztam. Hogy mily kedvvel és mily lelkiismerettel? mondják meg volt főnökeim. Itt Debreczenben azon 13 éven át, amíg tanítottam, úgy szólva egy szót sem irtam újságokba vagy fo-

nem is akarja ezt senki. Ezt maga a földművelési kormány sem engedné. Az állattenyésztés fentartása olyan fontos érdek, hogy legnagyobb bűn lenne azt megnehezíteni. Minden hasznosítás a legeltetés kérdése körül forog. Minden más kérdés itt eltörpül.

Közgyűlésünk határozata felterjesztése után a földművelésügyi miniszteriumnál egy ankét megtartását fogja indítványozni, amelyen minden érdekelt tényező bemonásával fog a kérdés alapos megvitatás tárgyát képezni.

Ezután megköszönve a megjelent akadémiai tanárok szives közreműködését, az értekezletet bezárta.

Dr. Szabó Ferenc.

Meg lesz a teljes egyetem.

Az orvosi fakultás felállítására is bizonyos.

Csak az új kórház létesüljön.

Illetékes helyről nyert felhatalmazás alapján fővárosi tudósítónk táviratozza, hogy a debreceni egyetem orvosi fakultásának a felállítása is feltétlenül bizonyos, míhelyt a tervezett új városi kórház létesül. Amint az új kórházat felállítják Debrecenben, az orvosi kar felállítása is azonnal megkezdődik.

A debreceni egyetem tehát nem lesz csonka egyetem. A törvényjavaslatból csupán azért maradt ki az orvosi fakultás felállítása, mivel Debrecennek Pozsonnyal szemben nincsen egy orvosi fakultás követelményeinek megfelelő kórháza. Mihelyt Debrecennek új, modern kórháza lesz, az orvosi fakultás felállításának semmi sem áll az útjába.

Örömmel és megnyugvással fogadhatja ezt az örvendetes hírt Debrecen városa és a magyar reformátusság. Mert bizonyos az, hogy a csonka debreceni egyetemet a leghatározottabban visszautasította volna úgy Debrecen városa, mint a tiszántuli református egyházkerület. Hogy a debreceni egyetem dolga ilyen for-

lyóiratokba. Mondhatni, e tekintetben, pihenem. Ezt némely jóismerősöm szememre is lobbantotta. De én nyugodtan türtem az ösztökélést addig, míg nyugalomba nem léptem. Ekkor gondolatom, nyelvem és tolam felszabadult. Tehát most régi barátjaim felszólítására ugyan, de irok. Irok mindenről, ami áltái hiszem, hogy az igazságnak, hazám előmenetelének és szabad fejlődésének, embertársaimnak és városunknak fejlesztését, előbbvitelét kisebb-nagyobb mértékben előmozdithatom.

Irok, amíg bírok. De a tehetségem szerint mindig igazat. És minden igazat! Habár ismerem a régi közmondást: Mondj igazat, betörök a fejed. Mégis alkalomadtán, néha mód jával ugyan, de kimondom az igazat lefele és fölfelé egyaránt. Azt is tudom, hogy ezzel néha magamnak szemet vetek, s ebből vihart aratok. De kell, hogy valaki erre is elszánja magát. Mert ha a régi társadalom alakítóink és alapítóink nem mertek volna az emberiség most is ott lenni, ahol volt kétezer esztendővel ezelőtt. És én jobbnak, józanabbnak, sőt erkölcsösebbnek hiszem az emberiséget és legfőképp a józan magyarságot, mintsem, hogy feltennem róla, — hogy midőn valakit az igazság mellett a hamisság, csalafintaság és álszenteskedé seílen lát meggyőződéssel küzdeni, cserben hagyná, ne támogatná. En nekem magasabb fogalmam van az emberiségről, mint azoknak, kik azt gondolják, az emberiségnek nincs joga gondolkozni.

Az ő kötelessége elhinni mindazt, amit egy mond. Legyen az bármilyen képtelenség is! Van erre példa a legeségűbb időben tett ultramontan intézkedésben is! De csitt! Hallga! Majd elszóltam magamat! Bocsánat! **Domokos Jenő.**

dulatot vehet, annak csak mindnyájan örülhetünk. A fővárosi tudósítónk megbízható értesüléséhez szó sem férhet és mivel az értesülés illetékes forrásból ered, ezért teljes bizalommal és megnyugvással fogadhatjuk.

Ha igaz ez a híradás, akkor a debreceni egyetem teljes volta csupán attól függ, hogy az egyetem felállításának a megkezdéséig elkészülhetünk-e az új, nagy és modern kórház tervezetével és a terv véghezvitelének első lépéseivel.

Most már csak az a kérdés, hogy miképen sikerül az új kórház felállításának a kérdését rövidesen megoldani. Ez azonban nem fog nehézséget okozni. Debrecen város áldozatkészségéről fényes tanubizonyságot adott a múltban és ha esetleg újabb áldozatokra lesz szükség, nem fog elzárkózni azok elől sem. A legfontosabb az, hogy tényleg komoly szándéka-e a kormánynak felállítani az orvosi fakultást, ha Debrecennek megfelelő kórháza lesz. Mivel azonban tudósítónkat a legilletékesebb helyről informáltak, semmi kétségünk sem lehet az iránt, hogy a debreceni egyetem legfeljebb kezdetben lesz csonka — amint az előrelátható volt —, de rövid idő alatt mindenesetre a törvényjavaslat által megállapított határidőn belül teljes négyfakultású, orvosi karral ellátott egyetem lesz.

Országgyűlés.

A KÉPVISELŐHÁZ ÜLÉSE.

A képviselőház ma a kereskedelmi tárca költségvetését tárgyalta nagy részvétlenség közepette. Elnök Návay Lajos volt.

Az előterjesztések után felszólal

Székely Ferenc igazságügyminiszter: Szemre csányi György minap kifogásolta, hogy a királyi ügyészség formai okokból visszautasított egy feljelentést a józsefvárosi választási visszaélések tárgyában. Érdeklődtem ez iránt és meggyőződtem róla, hogy az ügyészség elévülés miatt utasította vissza a feljelentést. A feljelentést annak idején a 30-ik napon az ügyészségen és nem a bíróságnál adták be, így hát mint elkésett feljelentést, a bíróság elutasította.

Szmrecsányi György kijelenti, hogy a miniszter félreértette őt. Ő azt tette szövé, hogy Kunfi Zsigmond és társai a józsefvárosi bizottsági tagválasztásoknál elkövetett visszaélések tárgyában feljelentést adtak be. Ezt a feljelentést tényleg elévülés címén utasították vissza. Csakhogy a feljelentés olyan cselekményt is kifogásolt, amire az elévülés több mint 30 nap és mégis elutasító volt a végzés. Sőt az ügyészség sem vállalta a közzéadást. Ezért mondtam, hogy az ügyészség mulasztást követett el, mikor nem élt felebezési jogával. Hogyan élhessen tehát a közönség jogorvoslatlalt, amikor illyent lát.

Székely Ferenc igazságügyminiszter: Ő csak azt nézte, hogy a névjegyzék állítólagos meghamisítása miatt beadott feljelentés történt, mert Szmrecsányi csak arról beszélt. Ha a hivatalból üldözendő cselekmény miatt az ügyész nem vállalja a vádat, akkor a magánvád átveheti. Miért nem tette?

Szmrecsányi György: Ha a vád hivatalból üldözendő, akkor az ügyész a vádat nem utasíthatja vissza. (Derűtség.)

Székely Ferenc igazságügyminiszter: Ugyan kérem! Igazán kínos volna, hogy most kitantsam a képviselő urat a jogorvoslatok tanáról. Csak ismétlem: a feljelentők átvehették volna a vádat; ha nem tették, önmagukra vessenek, ha az ügyet megszüntették.

Beöthy László kereskedelmi miniszter be-terjeszti a statisztikai hivatal munkaprogramjáról szóló jelentést.

Kövekezik a napirend, a kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalása.

Hegedüs Kálmán (munkapárti) a munkás-

betegségélyezési törvény módosításáról szóló új javaslat előterjesztését sürgeti.

Sürgeti a munkásbiztosítás kérdésének rendezését és szélesebbkörű szociálpolitikai akció megindítását tartja szükségesnek.

Gróf Batthyány Tivadar: Hibáztatja, hogy a munkásbiztosító-törvény megváltoztatására a kormány még semmit sem tett. Beszél az ország nagy szegénységéről, a folyton fokozódó drágaságról és mivel szerinte Magyarország népe van a legjobban megadóztatva, a közterhek enyhítését is sürgeti. Részletesen indokolja állításait és délben szünetet kér.

Szünet után gróf Batthyány Tivadar folytatja beszédét és kibeszéli az ülést végig.

Baltazár Dezső dr Mezőtúron.

A püspök diadalutja.

A tiszántuli református egyházkerület ifjú püspöke Baltazár Dezső dr szombaton délben Mezőtúrra utazott, hogy résztvegyen a Kalvineum rendező bizottsága által Mezőtúron rendezendő ünnepen. Ugy Mezőtúr társadalma, mint a mezőturi ref. egyház is örvendő ragadta meg az alkalmat, hogy fiatal, nagy tudású, kiváló püspöke iránt érzett hódoló tiszteletét, szeretetét kimutassa.

A mezőturi sajtó a legnagyobb elismeréssel szól Baltazár Dezső dr-ról. Üdvözlí, mint azon nagy ritka egyéniségek egyikét, akik a mult szent hagyományait gyönyörű összhangba tudják olvasztani lelkükben a jelenkor uralkodó eszméivel s így kiváltképpen hivatottak arra, hogy előkészítsék a jövőt, hivatottak arra, hogy helyes utra tereljék azokat a nyugtalan lekeket, kik egy szebb, jobb kor után vágyakoznak és készek azért küzdeni, szóval, tettel. Dr Baltazár Dezsőben a mezőturi sajtó ezen ritka egyéniségek ritka példányképét fedezi fel. «A gályarabok törhetetlen hite, az igaz hazafiak szent honszerelme és a modern szociális reformátorok tudása, faji, felekezeti korlátokat nem ismerő emberszeretete ő benne összeforrtak, harmonikus egységgé olvadtak.» — Ezt a kiválóságát tisztelik ő benne kiválóképpen.

A püspököt tüntető szeretettel fogadta Mezőtúr egész közönsége. Kinn az állomásnál a református egyház küldöttsége fogadta élén Gergely Antal, Murányi János és Kónya Gábor ref. lelkészekkel. A kölcsönös üdvözlés után behajtottak a városba.

Vasárnap délelőtt a nagyvárosi ref. templomban tartott istentiszteleten mondott gyönyörű lelket fölemelő imádságot, Baltazár Dezső dr, míg utána Kiss Ferenc püspökladányi lelkész esperes prédikált a töle megszokott gyújtó hatással.

Délután az újvárosi templomban imádkozott a püspök. Délelőtt a református főgimnázium disztermében Gergely Antal énök-lelkész vezetésével presbiteriumi diszgyűlés volt, melyen a teljesszámban megjelent presbitereken kívül ott láthattuk a város egész intelligenciáját. A püspököt itt haz énök-lelkész és a főgondnok köszöntötték szép beszédben, mire Baltazár dr meghatottan mondott köszönetet a szép kis magyar város szives vendéglátásáért s a református egyház iránta érzett meleg szeretetéért, támogatásáért. Egyháza odaadó támogatása segítik őt nagy céljai elérésében.

Délután a ref. főgimnázium disztermében nagyarányú Kalvineum-ünnepség folyt le, melynek keretében Baltazár Dezső dr püspök és

Hej! ha az a bátár beszélni tudna, amelyen az a tigrisbőrrel betakart földesuracska él, Nemes, vitéz uram kár így hegyezni, jobb lenne itt maradni falujába, ha tényleg ősem élne, tán már elakadtunk volna a sáron, sosem jutván a szomszéd urasághoz, akinél kegyed pénzt elkártázza...

Hát még ha a művelődés és előrehaladás jelképe, a gőzmasina nyelvet kapna, akkor lenne csak egyszer «hadd el hadd», egész rapsodiát tudna pöfögni, susorogni a nyomorról és az életküzdelem iszonyatosságairól...

EA gummirádliról, és fürgé benzinszagu autokról nem is szólok, mert ezek már az évben kifáradt, lesüllyedt, lejtőre jutott emberiségnek a symboluma...

Igen lejtőre jutott... mert tény az, hogy azon vagyunk már... s míg elfáradva, kiélve, unottan, megfáradva elfogultan áunk illmaink, ideáljaink ledől romhámmazán... Kocsik robognak... gőzösök sivitnak, autók pöfögnek, viszik, röpitik villámszárnnyakon az ujjab, leiserdült unokákat... az élet fertőjébe, posványába, az emberi szörnyek, lealjasult Fulviák karmai közé...

Szigma.

— **Bizottsági gyűlés.** A református egyház bérházépítő bizottsága ma délelőtt 10 órakor Dicsőfi József elnökletével, az egyh. tanácstermében gyűlést tart.

— **A patronázs-egyletből.** A debreceni patronázs-egylet akadémiai hallgatói tagjai vasárnap délelőtt 11 órakor népes értekezletet tartottak lovag Csiky Lajos theol. tanár, patronázs-egyleti titkár elnökletével. Csiky Lajos bejelentette, hogy az egyesület patronizáltjait teli ruhával kívánja ellátni. Miért is felszólította azon akadémiai hallgatókat, kiknek felügyelete alá patronizáltak utasítottak, hogy a gyermekeket az egyesület szerződött vállalkozójával ruháztassák föl. Bejelentette azt is, hogy az egyesület patronizáltjai számára vasárnapi iskolát nyit és mesemondó délutánokat is rendez. Az első ily délután a központi iskola egyik tantermében december 17-én lesz.

— **Akadémiahallgatók száma.** A válás és közoktatásügyi miniszterium hivatalos lapjának legutóbbi száma közli, az iskolai év első felévre beiratkozott akad. hallgatók hiteles kimutatását, amely szerint

a budapesti egyetem jogi karán	3585.
a kolozsvári egyetem jogi karán	1624.
az eperjesi ág. ev. jogakadémián	300.
a pozsonyi kir. kat.	245.
a kassai illami jogakad.	172.
a arágyvárad kir. kath. jogakad.	169.
a pécsi róm. kath. jogakad.	156.
a máramarosszig. ref. jogakad.	129.
a debreceni ref. jogakad.	126.
az egri róm. kath. jogakad.	109.
a kecskeméti ref. jogakad.	76.
a sárospataki ref. jogakad.	54.
összesen tehát 6725 joghallgató van. Orvostanhallgató van Budapesten 2495, Kolozsváron 399. Bölcsészethallgató Budapesten 1145, Kolozsváron 284, Debrecenben 40. A budapesti műegyetemnek 1963 hallgatója van.	

— **Bognár-kongresszus Hódmezővásárhelyen.** A bognárparosok országos kongresszusa vasárnap délelőtt Hódmezővásárhelyen volt a város közgyűlési termében. A miniszterium részéről Magyarits Agoston miniszteri biztos vett részt az ünnepen, amelyen megjelent Dóczy Sámuel is az ipartestületek orsz. szövetségének titkára, Gelléri Mór orsz. iparegyesületi igazgató és Kun Béla dr orsz. képviselő is. A gyűlést Tóth József ipartestületi elnök nyitotta meg, amely után Juhász Mihály poigármester köszöntötte a város vendégeit. Az üdvözlések után Lencse Ernő, Bagi Sándor, Hódi Károly (Orosháza) és Kovács Lajos (Szeged) beszéltek. — Debrecenből Nagy József az ipartestület kerékgártó szakosztályának elnöke és Bán József ipartestületi tag vettek részt a kongresszuson.

— **Nevezetes évforduló.** Nevezetes évfordulót ünnepeltek a párisi református egyházak november hóban. Ugyanis száz éve kapták meg a párisi Oratorient, a református főtemplomot. A hajdani oratoriánus rend által alapított s Oratorie-nak nevezett templom 1811-ben ment át a reformátusok tulajdonába.

— **Javító érettségi vizsgálatok.** A tiszáninneni református főgimnáziumra nézve a javító érettségi vizsgálatok a miskolci református főgimnáziumban lesznek december 14-én. — Jelentkezés határideje december 10.

— **Szaabó Iskola.** Ma kedden, dr Breskó József: «A baktériumok és az azok által okozott betegségek» címen tart miszkroszkópi bemutatásokkal előadást. Az előadás vázlata ez: A baktériumok hovatartozása a természetrajzban. A baktériumok előfordulása, vegyi összetétele és táplálkozása. A baktériumok anyagcseréjének termékei és ellenálló képessége. A fertőzés utai és módjai. A kórnemző (patogén) baktériumok hatásmódja. A legfontosabb baktériumok bemutatása mikroszkóp alatt. A baktériumok elleni védekezésről. Az érdekesítő előadás este 6 órakor kezdődik az Ipartestület dísztermében (Simonffy-u. 1—c. szám, II. em.) és teljesen ingyenes. Minden felnőttet szívesen lát az előadáson a vezetőség.

— **Református bankot!** A református egyetemes konventhez indítvány érkezett be, mely arra való hivatkozással, hogy a megalkult Magyar Katholikus Bank öt millió alaptőkével már 1912. év elején megkezdheti működését, alakítsák meg a Központi Református Bankot. Az indítvány kimutatja, hogy a bankhoz szükséges pénzalap a református egyházak kezén levő tíz és fél millió koronában már rendelkezésre áll.

— **Születések.** A debreceni anyakönyvi hivatalban az alábbi születéseket jelentették be az elmúlt két napon: Bence István ref. napszámos és Kovács Mária ref.: Erzsébet leánya, Ekstein Izsák izr. és Weisz Lina izr. Jenő fia, Kiss József ref. és Illyés Zsuzsanna ref.: István fia, Arany János ref. és Tokai Mária ref.: Eszter leánya, Williger Béla rk. és Kiss Eszter ref.: Ilona leánya, Sági Lajos rk. és Dancsó Mária rk.: Lajos fia, Morvai András rk. és Keresi Erzsébet ref.: András fia, Tógyi Etel ref.: Etel leánya, Völgyi Lajos rk. és Bakos Zsuzsanna ref.: Erzsébet leánya, Rózsa Mihály rk. és Bosznjak Eszter ref.: Lajos fia, Révész Géza rk. és Balló Zsuzsanna Anna leánya, Tóth István ref. és Németh Mária ref.: Mária leánya.

— **Harmad-osztály a gyorsvonaton.** Az utazó közönség régi vágyát, hogy a gyorsvonatokon harmadosztályu kocsik is legyenek, Beöthy László kereskedelemügyi miniszter mihamarabb megvalósítja. Ertesülésünk szerint a Budapest-máramarosszigeti vonalon már újévtől kezdve III osztályu koci lesz csatolva a gyorsvonathoz.

— **Hymen.** Szabó Lajos Cs. Kis Rozáliát. Feldmann Hermann Östreicher Ilonát, Molnár György Drakos Rozáliát, Braun Márton Zimmermann Linát, Dezső János Bajtár Juliannát eljegyezte. — Solymosi Mihály asztalos ref. Kovács Klára ref., Péntek Lajos kereskedősegéd ref. és Nagy Erzsébet rek., Ceisler Sándor izr. és Meisels Laura izr., Izsák Lipót izr. és Weisz Sarolta izr., Frank Ede izr. és Rózsa Irén izr., Albert Gyula ref. és Abraham Mária rk. házasságot kötöttek.

— **Mestertanfolyamok a cipész és férfiszabó iparokban.** A kereskedelemügyi miniszter a Technológiai m. kir. Iparmúzeum által továbbképző mestertanfolyamokat rendeztet a cipész és férfiszabó iparokban, Budapesten, 1912 január és február hónapokban, 7 heti időtartammal. Jelentkezni lehet vidékről is a debreceni kerületi kereskedelmi és iparkamaránál december 15-ig. Tandíj nincsen. Aki felvétetik, 20 korona uti segélyt kaphat, de egyéb segély nem kapható.

— **Új templom.** A derecskei református egyház vasárnap nyitotta meg megújított templomát. A felavató istentiszteleten a felkészítő szolgálatokat Dávidházy János esperes, F. Vargha Lajos nagyrábéi és János Zoltán debreceni lelkész végezték. Istentisztelet után a Szarka vendéglőben közönség volt. Este válásos estélyt tartottak.

— **A budapesti cs. és kir. hadtest hadbiztossága** megküldte a wienai cs. és kir. gyógyszerészi igazgatóságnak 1912. évre szükséges üzemtárgyak biztosítására vonatkozó hirdetményét. Ajánlatok legkésőbb 1911. évi december 15-ig nyújtandók be a gyógyszerészi igazgatósághoz. Pályázati feltételek a debreceni kereskedelmi és iparkamaránál betekinhetők.

— **Iskolafelavatás.** A hajduszoboszlói református egyház ma délelőtt avatja fő nagy ünnepélyesen anyagi áldozatokkal ujonnan épített központi iskoláját. Az ünnepség lefolyása a következő: délelőtt 9 óra 20 perckor a Debrecen felől jövő vendégek fogadása a vasuti állomáson s onnan bevonulás. Tíz órakor hálaadó istentisztelet a templomban, melyen Baltazar Dezső dr püspök imádkozik. Ima előtt és után a hajduszoboszlói városi dalegyütet énekel. Tizenegy órakor egyházi díszközgyűlés az új iskola emeleti nagytermében, melyen a megnyitás és üdvözlés után Kiss Ferenc esperes felavató beszédet mond, Békely Lajos lelkész-elnök pedig ismereteli az építés rövid történetét. Déli 12 órakor közönség a vendégek tiszteletére a Kaszinó helyiségekben, személyenként 4 korona részvételi díjmellett. A püspök mellett részt vesznek az ünnepen: Degenfeld József gróf, Domahidy Elemér főispán, Kovács Gyula alispán, Csánky dr tanfelügyelő.

— **Csütörtöki felolvasó-est.** A harmadik csütörtöki felolvasó-est folyó hó 6-ikán délután 5 órakor tartatik meg a következő műsorrall: 1. Abránd. Zongorán előadja: Mártonfalvy György. 2. Dalok. Énekli Borbély Lili a debreceni színház tagja. 3. Komoly szavaliat. Előadja: Vajda Ilona a debreceni színház tagja. 4. A népies gyógyító szokások. Irta: Liszt Nándor dr, felolvassa dr Lóky Béla. 5. Magyar dalok. Énekli Burger Erzsike. 6. Köttemények. Előadja: Füredi F. Gusztáv. 7. Magyar nóták. Játssa Veress Tóni zenekara. — A róm. kath. főgimnázium dísztermében tartandó eme rendkívül érdekesnek ígérkező felolvasó-estre jegyek kaphatók az Antalfy-féle könyvkereskedésben.

— **Visszavont valókereset.** Kétszáz koronáért vonják vissza azt a rengeteg félreértésre okot adó valókeresetet, amit Zóbel Eiza, a Hajnal-mulató kitéző komikája nyújt be a «Válás a bíróság előtt» egyfelvonásos bohóságban a férje ellen és ezzei csaknem felőráig állandó derűtlenségben tartják a közönséget. Óriási sikere van a Gyöngyi-párnak, Vajdafinak és Vas Ferinek, a társulat női tagjai Jegali, Stella, Garai, Margitay, Faludi és Hólló mind megannyi erősségei a társulatnak, — de nem feledkezhetünk meg Farkas Pál és Neszmélyi Izsóri sem, kiket legelsősorban illet dicséret a szép, egyöntetű előadásokért. Ilyen erőkké tarthatni előadást, nem csodáljuk, ha már szülőigévé vált: Aki igazán jól akar mulatni, meg se álljon Hajnalig.

— **Vasárnapi előadások.** A debreceni m. kir. állami fémipari szakiskola dísztermében december 3-ikán tartotta az «Országos vasárnapi munkásképző bizottság» második előadását. Ez alkalommal Liszt Ferenc emlékünnepet tartottak. Füredi F. Gusztáv zenekonzervatóriumi tanár Liszt művészeti irányával kapcsolatban szép előadásban méltatta a nagy zeneörömet. Gósz Ernő zenetanár művészi zongora játékaival gyönyörködtette a nagyszámú hallgatóságot, majd Tamásy Rózsikával s Dávid Katóka Liszt Rákóczi indulóját adták elő nagy sikerrel. Mindannyian lebilincseltek élvezetes előadásukkal a hallgatóság érdeklődését. A munkásképző legközelebbi vasárnapi előadását december 10-én tartja.

— **Javító- és pótló képesítő vizsgálatok.** A debreceni református tanítóképző intézetben a december hóban tartandó javító és pótló képesítő vizsgálatok idejét Baltazar Dezső dr püspök a következőleg alapította meg: jelentkezés december 14, írásbeli vizsgálatok ideje: dec. 15—16., a gyakorlati vizsgálat dec. 18—19.

— **Fegyházból kiszabadult garázda legény.** Bajó Imre hadházi legénynek, aki most szabadult ki a fegyházból, fejébe szált az arany szabadság. Tegnap este megtámadta az utcán békésen haladó lakatossegédet és azt leütötte. A nagy jajgatásra oda sietett Kovács Ferenc földmives, de vesztere, mert a garázda legény öt is agyba-főbe verte. Az elösiető csendőrök a garázda legényt letartóztatták s még ma átadják az ügyészségnek.

— **Halálozások.** A debreceni m. kir. anyakönyvi kerület halotti anyakönyvébe vasárnap és hétfőn az alábbi elhalálozások jegyeztettek be: Csontos István ref. 55 éves, özv. Kállai Józsefné ref. 92 éves, Tóth Józsefné ref. 56 éves, Kocsis Klára ref. 46 éves.

— **A tisztviselők mozgalma.** Szegedi tudósítónk jelenti: A vidéki nagyvárosok tisztviselői elégedetlenek azzal, hogy csak a budapesti állami tisztviselők kapnak rögtöni segítséget. December 8-án a végül Szegeden tisztviselő-gyűlést tartanak, ahol új országos akció megindítását kívánják elhatározni.

— **Bolti tüzek.** A Kálnai-féle piac-utcai üzlethelyiség raktárában felborult egy üveg szesz és meggyuladt. A raktárban lévő lobbanékony anyagok hirtelen lángba borultak. A gyorsan elősiető tűzoltóság a bolti tüzet hamarosan lokalizálta. — Ugyancsak bolti tűz volt a Hunyadi-utca 22. szám alatt levő és Hartenstein József tulajdonát képező kereskedésben. A tüzet a 22-es számú rendőr vette észre. A tűzoltóság gyorsan kivonult a tűz színhelyére és a kisszabású boltégést rövid idő alatt szintén lokalizálta.

Marosvásárhelyi ügyvédi vizsgára, Kolozsvári jogi vizsgákra

rövid idő alatt eredményre vezető módon előkészít!

Dr. POLCZ REZSŐ ügyvéd

jogi szemináriuma s jogalkalmazást tanító intézete

Kolozsvár, Egyetem-utca 7. szám. Ügyvédi vizsgára kizárólag öngyűjtő-szakerkészítéssel.

Betörés a Hatvan-utcán

2000 koronát raboltak el Deutsch Sámueltól.

Nagy betörés történt szombatról vasárnapra virradó éjszaka. Ismeretlen tettesek hatoltak be Deutsch Sámuel Hatvan-utca 9. szám alatt lakó kereskedő üzlethelyiségébe, ahol a Wertheim-kasszát megfúrták és a benne levő összeget, mintegy 2000 koronát elrabolták és megleptek. A betörőknek — mert valószínű, hogy többen követték el a nagystilű kasszafurást — se hírük, se hamvuk. A rendőrség természetesen nagy apparátussal keresi a tetteseket.

A betörést csak vasárnap reggel vették észre a Deutsch Sámuel alkalmazotta, amikor az üzletet kinyitották. A Wertheim-kassza és kézipéztár ugyanis fel voltak törve. Azonnal a rendőrségre szaladtak. A rendőrség megjelent a helyszínen és megállapította, hogy a betörők éjszaka, az udvar felőli raktárhelyiségen keresztül hatoltak az üzletbe. A Wertheim-kasszát nagy ügyességgel fúrták meg három helyen, mire a zár lepattant és a betörők szabadon működhetek.

Kirabolták a kasszát, amelyben 1950 korona készpénz volt 3 darab 100 koronásban, a többi pedig 10—20 koronás bankjegyekben, aztán volt még benne ezüstpénz is mintegy 400 koronányi értékben. Feltörték még ezenkívül a kézipéztárt is, amelyből 50 koronát raboltak el. Azután szépen megleptek.

A betörők pontosan és zajtalanul működtek, a házbéliek semmit sem vettek észre. Nagyon valószínű, hogy a betörők notórius kasszafurók, akik gyakorlattal bírva ezen a terven. A rendőrség nagy eréllyel folytatja a nyomozást, amely azonban eddig még nem sok eredménnyel kecsegtet, hacsak valami új nyom nem fog utbaigazítást adni a veszedelmes gazemberek kiléte felől.

A bál után.

Vitriollal a szerelmesére.

Tegnap este tartották meg a szabósegédek báljukat a Bika disztermében. — A mulatság résztvevők között ott volt Makai Gyula szabósegéd is. Makainak régi ideálja, Boda Zsuzsanna nyomdászleány a mulatságon észre sem akarta venni a szerelmes szívű szabót.

Hiába kérte, hiába rimánkodott a leánynak Makai: Boda Zsuzsi hajthatatlan maradt. Az egész éjszakát új udvarlójával, Szabó György szabósegéddel táncolta végig.

Ez bántotta különösen Makait. — Bosszút akart állani hűtlen szerelmesén. A bosszu tervét már előre pompásan elkészítette. Vitriolt tett a zsebébe.

A bál után vitriollal támadt Boda Zsuzsira és Szabó Györgyre. Szerencsére a mérges folyadék a szerelmes párnak csak a ruháját érte, de semmi komolyabb sérülést nem okozott. A vitriolos merénylet a Bika disztermének előcsarnokában történt. Hatalmas kavargás támadt a nyomába, úgy, hogy a merénylőnek sikerült elmenekülni.

Az eljárást megindították a vitriolos merénylő ellen.

Harc a betörőkkel.

Véres éjszaka Hajdubagason.

Rémes éjszakája volt az éjszaka Horenstein Béla hajdubagosi kocsmárosnak. Betörő-banda támadt rá a nyugodtan alvó emberre és családjára.

Véres harc fejlődött ki a kocsmáros és a betörők között. A nagy zajra azután mintegy félórai lövöldözés után, amikor a falu népét a lövések felhátráltatták, elmenekültek véres fejével a betörők. A hajdubagosi borzalmas éjszakáról tudósítónk a következőket jelenti:

Horenstein Béla jómódu kocsmáros és kereskedő Hajdubagason. Pénzes ember híreben áll, aki szorgalmával szép vagyont gyűjtött már össze. Tegnap este békésen tért családjával nyugovóra.

Ugy éjfél tájban nagy robajra ébredt fel Horenstein. Az előszobaajtóját törte be valaki. Horenstein rosszat sejtve azonnal lekapta az égya felett függő vadászfegyvert, kiugrott az ágyából és kiment az előszobába. Közben vakatában a levegőbe lőtt.

A betörők visszahúzódtak a nem remélt támadásra. Horenstein erre ki merészkedett az udvarra, de ijedten szaladt vissza, mert rémulve látta, hogy egy egész csapat betörővé van dolga.

Lehetek úgy 5-6-an is, a hogy megtudta számlálni őket a sötétben. A betörők rúgótták Horensteinra, a kinek a golyó homlokát súrolta, de komolyabb sebet nem okozott.

Horenstein magára reteszelt az ajtót. A betörők újra támadtak. Sűrű egymásutánban célbavették Horensteint, aki viszont a kifeszített ablakon keresztül lövöldözött a betörőkre.

Majdnem egy teljes félóraig tartott a kocsmáros és a betörők harca. A sok lövöldözésre végre is figyelmes lett a falu népe. A közeledők zajára a betörők elmenekültek, akik közül egyet a Horenstein golyója leterített. Ugy cipeték el a betörés színhelyéről többi társai.

A csendőrség még az éjszaka üldözőbe vette a betörő bandát, amelynek nyoma veszett.

**Mindenféle
Nyomtatványokat
olcsón készít**

HOROVITZ ZSIGMOND
könyvnyomdája

Darabos-utca 7. sz. a

A vihar.

Orosz eredetiből fordította RÓBERT OSZKAR.

15. Folytatás.
Sarnitzki dolgozójába léptek, amelynek a világosság, a fénylőn fehér butoráthuzatok, nagy aranybetűs könyvfedelek és az orvosi szerekkel megrakott szekrények tejüvegei előkelő, hideg csillogást adtak.

Mikor beléptek, egy komor arcú, nyurga diák jött eléjük.

— Ah, ön az, Sliwin! — mondta Lavrenko halkán és barátságosan.

A diák rámosolygott, de ez a mosolya különösen szomorú volt.

Lawrenko az asztalhoz ült, Sliwin szintúgy. Sovány térdeit keskeny szögben vetette egymásra, míg Sarnitzki fel és alá járt a szobában és elborulva gondolkozott valami felett. Mind hosszan hallgattak.

— Nos, barátom, szerencsésen elérkeztünk a forradalomhoz, — szolt végül elgondolkozva és szelid iróniával Lawrenko, miközben a szembenülő levert Sliwint kémlelte.

Mintha a szavak zárt pattaptottak volna fel lelkén, a diák egyszerre megélenkült. Szőke, hosszú és sovány, nem szép, sorvadós arcát sötét pir illette meg, szemei tündököltek és oly lelkesnek tűnt ifjúsága, hogy kellemes és egyben sajnálatot keltő benyomást tett.

— Ez nem a forradalom, ez csak az előjáték, doktor! — mondta élettelenül kongó basszusán. — Mindenesetre oly esemény azonban, mely magában is, egy lökéssel ezer mértővel lendíti előre életünket.

— Ugy van... természetesen, — hagyta helyben mosolyogva Lawrenko, noha alapjában egészen más véleményen volt.

Sarnitzki a kandallónak támaszkodott s zsebre tett kezével elgondolkozott. Azután lábujjhegyen hintázva a menyezeten boljongó pillantással mondta:

— Mit gondol, mi lesz a vége?
— Jókora kaszabolás, — vélte Lawrenko egykedvűen és összedörzsölgette kövér, fehér ujjait, mintha hirtelen fagy járná át.

Nagyon rövid és sima megjegyzés volt ez és Lavrenko meglehetősen nyugalmat mondta, mégis véres árnyakat idézett fel hirtelen és Sarnitzki egyszerre abbahagyta a lábujjain való himbálódzást és sajtóságon köhécselt Sliwin mögött magába hanyatlott és lehorgasztotta fejét.

Folytatjuk.

Főmunkatárs
VOITN GYÖRGY.

HUNNIA

Műterem képei, levelezőlapjai
 szépek, olcsóak, tartósak.

Műterem: Csapó- és Piacz-utca sarok.

Ujjonnan berendezett

Papir, Iró- és Rajzszer-

:: kereskedésben ::

Piac- és csapó-utca sarkán

:: (a Takarékos- és Hitelintézet
 ujonnan épült palotájában.) ::

Üzleti könyvek

Irodai felszerelések

Csomagos,
 Dobozos
 és Családi

Levélpapírok

▶▶▶ jutányos árban beszerezhetők. ▶▶▶

Teljes tisztelettel

HOROVITZ ZSIGMOND.

TELEFON 330.

Piac-utca 12.

Gallérok, Ingek, Kézelőkés összes férfi
fehérneműeket

legszebben mos és vasal

Gyár és központi iroda: Széchenyi-utca 42. szám. Telefon: 323. szám.

Fiókok: Csapó-u. 30. Telefon 668. Hatvan-u. 11. Telefon 578.

HRABÉCZY Első Debreczeni

Gőzmosó, vegytisztító és Ruhafestő Gyár R.-t.

Felvételi telep: Piac-u. 22. (Glück férfidivat üzlet.)

Apró hirdetések.Tíz szóig 50 fill., minden további szó 8 fill.
Apróhirdetések előre fizetendők.KIADÓ LAKASOK. Csapó-utca 10. szám alatt
udvari lakás, az emeleten egy vagy két szo-
ba butor nélkül kiadó. Értekezhetni Csapó-
utca 10. az emeleten.Három, esetleg 4 szobás utcai modern uri la-
kás 1912 május 1-től kiadó Darabos-utca 7.
sz. alatt.Zongorázik Ön? 3 korona havi előfizetéssel leg-
jobb és legújabb zeneműveket kölcsönöz Or-
szágos hangjegykölcsönző intézet, Anarássy-
ut 47. Tessék prospektust kérni.Csizmadiamesterek csizmaszárba való papiros
kiló és mázsánként olcsón beszerezhetik
Horovitz Zsigmond papírüzletében Piacz-
utca 12.**Irodának alkalmas**

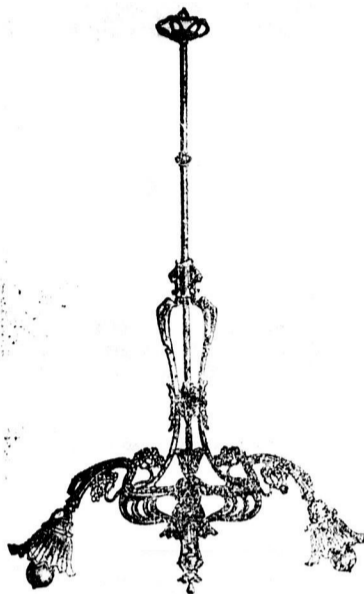
világos, tágas

három szoba

(2 utcai, 1 udvari)

1912. május hó 1-től**kiadó****Darabos-u. 7**Legolcsóbb és
legjobb hatású**Hashajtó****NEUSTEIN**
FÜLÖP
CUKROZOTT
HASHAJTÓ LABDACSAI

(Neustein Erzsébet-pilulák)

felülmulja minden tekintetben a hasonló készítménye-
ket. Fenti szer mentes minden káros alkatrész-
től, a legjobb sikerrel használják az altest
bántalmánál, könnyű székletet szerez, egy vértisztító
gyógyszer sem ártalmatlanabb és alkalmasabb a**Székrekedés**legyőzésére, mint a legtöbb betegség okozójára. Cuk-
rozott volta miatt, a gyermekek is szívesen veszik. Egy
doboz 15 pilula tartalommal 30 fillér, egy teleres
8 dobozzal, tehát 120 pilulával 2 korona. A pénz
előre küldése mellett bérmentve.**Óvás!** Utánzattól óvakodjunk
„Neustein Fülöp
hashajtó piluláit” tessék kérni!
Csak akkor valódi, ha minden dobozon
a törv. bejegyzés Szent Lipót védjegye
a Philip Neustein gyógyszerész aláírása
fekete vörös nyomásban olvasható. A
koresk. törvény által védett esomag-
jainkon cégünknek rajta kell lennie.Neustein Fülöp gyógyszerész,
Sz.-Lipóthoz. Wien, Plankengasse 6.Kapható Debreczenben: Tóth Béla, Mihailovits J.,
Muraközy László, Branyl J. gyógyszerészeknél.**Üzletáthelyezés!****A Magyar Fém- és Lámpa-Áru-Gyár**

Részvénytársaság raktára

üzlethelyiségeit

1911. május 1-én

a Piacz-utca és Uj-utca sarkán épült
uj Wiener-féle palotába**helyezte át.****!! Mérsékelt árak !!****Neubauer János**

sodronyműgyáros

a Stenczinger-ház lebontása miatt

irodahelyiségét és raktárát

a gyártelepre helyezte át.

Debreczen, Rétmalom-utca 4. sz.

A

Fanesikán**8 katasztrális hold**

683 négyszögöl területű

kaszálójó karban levő gazdasági épületekkel
együtt**o csó áron eladó.**

Felvilágosítással szolgál a

Debreczeni Agrárbank szövetkezet

Piac-utca 79.**Eltünteti a szeplőt,**májfoltot, arcbőrráncosodást, bár-
miféle kiütéseket és hajhullást okozó
gombásodást a

CSORBA-féle

ORGONA-CRÉM ára 1 kor.

ORGONA-POUDER „ 1 kor.

ORGONA-SZAPPAN „ 1 kor.

ORGONA-HAJVIZ „ 1-20 kor.

ORGONA-HAJMOSÓPOR 60 fill.

Ezen készítmények ártalmas anyagokat nem tartalmaznak.
Kapható minden gyógytárban és az egyedüli készítőnél
CSORBA JANOS gyógytárában KECSKEMÉTEN.**Özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalkozók.**

Telefon száma nappal 322. (Kossuth-u. 15.) — Éjjel 66. sz. (Péterfia-u. 70.)

Szives tudomásulTisztelt üzletfeleink és a n. é. közönség szives tudomására hozzuk
hogy temetkezési intézetünket a mai kornak megfelelően tetemesen
magnagyobbítottuk új gyászkoosikkal díszletekkel szereltük fel. Teljes szobabehuzásokat új
szabadalmazott készülékünkkel (esetről-esetre fertőtlenítve) teljesen szegek nélkül végeztük.
Temetéseket, hullaszállításokat (Crematoriumba is) személyes felügyelet és közreműkö-
dés mellett végzünk. Elvünk a tisztességes verseny. A gyászos házaknál kegyeletsértően nem
tolakodunk. Csakis személyes meghívásra jelentkezünk temetések felvételére végett.

Tisztelettel

özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalkozók.